

Cadències i Processos Cadencials en MM i Jazz

Pep O'C. (última revisió Juny 2016)

Segons la Enciclopèdia Catalana (enciclopèdia.cat) una cadència en música és: *“Conclusió o caiguda d’una frase musical, obtinguda per la inflexió melòdica sobre una nota final de mode o per la successió d’harmonies que fan la sensació d’un repòs suspensiu o definitiu”.*

Sabem però que el concepte de “Cadència” en les escoles de música va normalment lligat a l’estudi de l’harmonia i els enllaços d’acords. Estan pautats una sèrie de patrons harmònics que solien repetir-se molt en el àmbit de la “Música Clàssica Europea” i donen nom a les principals cadències conegudes; La Cadència **Autèntica** (perfecta, imperfecta...), la Cadència **Plagal**, la Cadència **Trencada** i la **Semicadència**. Existeix per tant la tendència de centrar l’estudi i la capacitat de reconeixement de les Cadències, en la harmonia exclusivament, en els patrons harmònics i els enllaços d’acords xifrats (en Jazz i MM). Tanmateix això no és del tot correcte, les **Cadències** i els **Processos Cadencials** impliquen més elements musicals. Mirem d’aprofundir...

Si ens basem en el concepte més essencial de la definició de melodia i harmonia podríem dir que: La melodia estudia una línia de sons consecutius, una línia “horitzontal”, mentre la harmonia es fixa més en les estructures “verticals”, en la sobre-posició de sons simultanis i les consonàncies/dissonàncies que això genera.

Em de tenir en compte però que això no és del tot cert; sempre hi ha un cert contingut “vertical” en tota melodia i un de “horitzontal” en tota harmonia; En tota melodia “rau” un contingut harmònic, una sensació de repòs vs. moviment, de consonància vs. dissonància. De la mateixa manera que en tota harmonia “rau” una, o de fet varies melodies; conducció de veus, direcció horitzontal dels enllaços.

Per tant quan parlem de cadències no és del tot correcte aïllar el concepte al estudi exclusiu del enllaç de dos o tres acords. Les “Grans Cadències” comprometen més elements/aspectes de la música, més enllà de la harmonia. Les “Grans Cadències” es defineixen també en funció del “**gest** melòdic, el **punt formal** (en el fons ritme...) i de **processos harmònics** que impliquen més de dos o tres acords. Els últims 2 o 3 acords que tanquen una frase musical son només el “punt culminant” de tot un procés mes llarg que implica més acords.

El que jo anomeno “Grans Cadències”, son aquelles que serveixen per delimitar (emfatitzar, acompanyar, donar forma, subratllar,...) una frase o secció musical. Son punts de repòs on **melodia**, **harmonia** i **forma** conflueixen per crear una sensació de “punt d’arribada”, de “tancament de idea”.

Es divideixen en dos grups conceptuals; Les **Conclusives** (semblant al punt i a part en literatura) i les **Suspensives** (punt i seguit). Dins les conclusives, la cadència “estrella” és la **Cadència Autèntica** que en harmonia “moderna” quasi sempre s’articula a través del arxiconegut enllaç II-V-I. També té

caràcter conclusiu la **Cadència Plagal**, tant present en la música Gospel i el Blues, amb l'enllaç IV-I. Les suspensives son tipus **Semicadència** amb un repòs momentani i inestable sobre el V. En Jazz i músiques afins aquest V grau sovint ve "retardat" per el seu IIm7 relatiu (típicament es produeix a la meitat d'un tema tipus A A', o a la primera A i al pont d'un tema tipus AABA). També es considera suspensiva la anomenada **Cadència Trencada**, on l'expectativa de resolució creada per un acord amb funció dominant es "trenca" al resoldre sobre un acord que no és el I, mentre la melodia sí acaba complint la seva expectativa de resolució. Existeixen encara més tipus de Cadències pautades, però de llarg, aquestes son les cadències més usades en el tancament de les principals seccions d'un "Standard" o Cançó Popular.

El que jo anomeno "Grans Cadències" (les tractades fins ara) difereix per tant una mica del concepte de "micro-cadències harmòniques" (petits enllaços o patrons) que podem trobar localment en mig d'una frase musical. Aquestes "micro-cadències" estàn basades en l'enllaç de dos o tres acords solament, sense tenir massa en compte ni el punt formal, ni el "gest" melòdic general que acompanyen. Enllaços amb dominants secundaries o petits moviments que acompanyen la melodia però que en cap cas suposen un "final de frase".

Les "Grans Cadències" no poden travessar seccions (dobles barres); En cas de dubte sobre si un acord pertany o no a una cadena que formaria una d'aquestes "grans cadències", cal preguntar-se si podríem "trenca" o "allargar" la frase musical (melodia) allí on dubtem, sense que aquesta perdi el seu sentit musical complet i "tancat" com a frase melòdica. Ajuda també pensar en la "respiració" de la frase; Allí on respirem la frase "tanca", la cadència ha acabat.

Excepcions/Matisos: Cal separar progressions harmòniques (com els famosos "turnarounds") que son "anacrusiques" i preparen o "impulsen" la música cap a una nova secció. Son progressions que arrenquen després del punt (Autentica) o just (Trencada) en el punt de repòs melòdic/harmònic que ha tingut la secció on ens trobem (normalment al compàs 7 d'una frase de 8cc). Aquests enllaços no formen part del procés cadencial principal.

També cal tenir en compte els "retards" que de vegades suposa l'art de la conducció de veus fins arribar al acord final que completa una cadència (com pot ser el cas d'una semicadència amb un patró IIm7-V7, on el IIm7 retarda l'aparició de la funció dominant (el V7) com a culminació del procés cadència. Això molts cops genera un "decalatge" entre el punt formal on reposa la melodia i el punt formal on reposa la harmonia (una sensació guapíssima, de moviment que no s'atura)